

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 5C/39/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8512201039
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Judita Dubjelová
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2013:8512201039.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa samosudkyňou JUDr. Juditou Dubjelovou v právnej veci navrhovateľa Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176 proti odporcovi J. L., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XXX, zast. opatrovníkom pre toto konanie Mgr. Michalom Sovičom, vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní o zaplatenie 69,72 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

Súd návrh **z a m i e t a**.

Žiadnemu z účastníkov konania súd **n e p r i z n á v a** náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal zaplatenia žalovanej sumy s príslušenstvom. Svoj návrh odôvodnil tým, že dňa 27.3.2008 uzatvoril s odporcom úverovú zmluvu č. 3803192353, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 119,46 eur. Odporca sa zaviazal uhradiť úver v 36 splátkach po 4,85 eur mesačne. Nakoľko odporca úver riadne a včas nesplácal, navrhovateľ mu uložil v súlade s úverovými podmienkami pokutu vo výške 0,50 eur a dňa 28.5.2010 mu zaslal výzvu k splateniu celého dlhu vo výške 69,72 eur. Odporca na výzvu nereagoval, preto navrhol návrhu vyhovieť.

Súdu sa nepodarilo doručiť odporcovi návrh a poučenia o jeho procesných právach a povinnostiach na adresu uvedenú v návrhu, ani na adresu v B. H. a šetrením prostredníctvom PZ SR sa súdu tiež nepodarilo zistiť inú známu adresu, na ktorej by si preberal zásielky, preto mu súd uznesením č.k. 5C/39/2012-37 zo dňa 20.9.2012 ustanovil opatrovníka pre toto konanie v osobe Mgr. Michala Soviča.

Súd poučil účastníkov konania o ich právach a povinnostiach a a vo veci nariadil pojednávanie.

Navrhovateľ svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil a súhlasil s prejednaním veci aj v jeho neprítomnosti, preto súd v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. prejednal veci aj v jeho neprítomnosti.

Opatrovník sa k návrhu vyjadril na pojednávaní dňa 11.6.2013. Namietal výšku celkových nákladov odporcu, keď si požičal sumu 3 599,-Sk a mal vrátiť o 1 657,-Sk viac, čo predstavuje takmer 50% poskytnutej sumy. Z tejto sumy pritom nie je možné zistiť, koľko z týchto nákladov by mal byť úrok a koľko ďalšie náklady. Takisto vyjadril názor, že úroková sadzba vo výške 26,55% ročne je vysoká. Tieto zmluvné podmienky považoval za neprijateľné a teda neplatné. Poukázal ďalej na úverové podmienky, ktoré sú písané tak drobným písmom, že sú nečitateľné a v zmysle judikatúry súdov nie sú prijateľnou podmienkou, teda sú neplatné. Ak by spočítal všetky úhrady odporcu, uhradil doposiaľ sumu 121,19

eur, čo presahuje poskytnutú istinu (3 599,-Sk, čiže 119, 46 eur). Ak sa preto súd prikloní k tomu, že úverová zmluva je neplatná, vzhľadom na to, že suma prevyšujúca istinu už bola uhradená, navrhol návrh zamietnuť.

Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, najmä výsluchom opatrovníka odporcu, listinnými dôkazmi, najmä písomným vyjadrením navrhovateľa, úverovou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 27.3.2008, Úverovými podmienkami, splátkovým kalendárom, listom zo dňa 28.5.2010 adresovaným odporcovi a zistil, že skutkový stav zodpovedá stavu, ako ho opísal navrhovateľ v návrhu s tým, že úroková sadzba bola v úverovej zmluve uvedená vo výške 26,55 % ročne, RPMN 30,40 % a celkové náklady odporcu predstavovali sumu 1 657,-Sk.

Podľa § 497 Obch. zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka (OZ) účinného v čase podpísania zmluvy spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 a 4 OZ účinného v čase podpísania zmluvy o úvere dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 prvá veta OZ účinného v čase podpísania zmluvy o úvere spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ účinného v čase podpísania zmluvy o úvere neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 OZ účinného v čase podpísania zmluvy o úvere zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Súd po zhodnotení vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh navrhovateľa nie je dôvodný.

Je nepochybné, že navrhovateľ uzavrel s odporcom zmluvu o úvere. Uvedený typ zmluvy je upravený v Obchodnom zákonníku a patrí medzi tzv. absolútne obchody. Na druhej strane je tiež nepochybné, že odporca v danom prípade vystupoval ako fyzická osoba, ktorá úverom zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ, kým právny navrhovateľ pri poskytovaní úveru vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ. Uvedená zmluva je teda zároveň spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 OZ a práva a povinnosti v nej upravené nesmú odporovať jednak § 52 a nasl. OZ upravujúcich všeobecnú úpravu spotrebiteľských zmlúv, ako aj iným zákonným ustanoveniam na ochranu spotrebiteľa..

Úroky dohodnuté pri poskytnutí úveru predstavujú odplatu (odmenu) za užívanie požičanej istiny. Obchodný zákonník v § 502 umožňuje dohodu o výške úrokov, pričom výslovne neustanovuje, do akej výšky možno pri úvere dojednať úroky. Z tejto skutočnosti však nemožno úspešne vyvodzovať, že by výška úrokov závisela len na dohode účastníkov zmluvy o úvere a že by teda nepodliehala žiadnemu obmedzeniu, najmä ak ide o spotrebiteľský vzťah založený formulárovou zmluvou, teda zmluvou, ktorej všeobecné podmienky sú vopred pripravené a menia a dopisujú sa do nej len určité údaje. Rovnako aj u dohody o úrokoch pri úvere totiž platí ustanovenie § 3 ods. 1 Obč. zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi, resp. s § 265 Obch. zákonníka, podľa ktorého výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu (poctivý obchodný styk v zmysle zaužívanej judikatúry a vnímania právnickej verejnosti je určitou podkategóriou dobrých mravov v právnych vzťahoch medzi podnikateľmi).

Dobrými mravmi v občianskoprávných vzťahoch sa v súdnej praxi rozumie súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktorý je vlastný všeobecne uznávaným vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku a ktorý v historickom vývoji osvedčil istú nemennosť, vystihujúce podstatné historické tendencie sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných.

Za dobré mravy sa považuje súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad, ktorých dodržiavanie je častokrát zabezpečované aj právnymi normami tak, aby každé správanie bolo v súlade so všeobecnými morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti.

Nemôžu byť žiadne pochybnosti o tom, že neprimerane vysoké úroky dojednané pri úvere sú všeobecne považované za odporujúce všeobecne uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku, a teda že sú v rozpore s dobrými mravmi.

Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je podľa názoru súdu taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek.

V danom prípade boli peňažné prostriedky poskytnuté za úrokovú mieru 26,55 % ročne. Z prehľadu priemerných úrokových sadzbe z úverov obchodných bánk za rok 2008 (zverejnených na stránke <http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/udajove-kategorie-sdds/urokove-sadzby/priemerne-urokove-miery-z-uverov-obchodnych-bank> <<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/udajove-kategorie-sdds/urokove-sadzby/priemerne-urokove-miery-z-uverov-obchodnych-bank>>) je zrejmé, že priemerná úroková sadzba pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam s fixáciou od 1 do 5 rokov bola cca 12 %, v mesiaci marec 2008, kedy došlo k uzavretiu úverovej zmluvy, bola priemerná úroková sadzba obchodných bánk 13,11 %.

Ako je zrejmé, úroková sadzba „dohodnutá“ v úverovej zmluve je viac ako 100% vyššia, ako bol priemer porovnateľných úverov poskytovaných v tom čase obchodnými bankami spotrebiteľom. Takúto výšku úrokov považuje súd za neprimerane vysokú vzhľadom na priemerné sadzby obchodných bánk pri podobných produktoch a v dôsledku toho ju súd za neprijateľnú podmienku zmluvy v zmysle § 53 od. 1 OZ a ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. Takýto právny úkon je potom neplatný v zmysle cit. § 39 Obč. zákonníka a § 53 ods. 5 OZ. Pri neplatnosti právneho úkonu by si zmluvné strany mali vrátiť to, čo si na základe zmluvy poskytli. V tomto smere súd len pre porovnanie uvádza, že nemecká judikatúra stabilizovala závery o úplnej neplatnosti úveru, ak boli dohodnuté úroky vyššie ako 12 % nad priemer na trhu (BGR AZ: XI. ZR 252/89), pričom napr. Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 3Co 3/2011 zo dňa 12.10.2011 dospel v podobnom prípade k rovnakému záveru o neplatnosti úveru, ak úroky prevýšili priemer úrokových sadzieb bánk o viac ako 100 % (priemerné úrokové sadzby obchodných bánk sa v čase poskytnutia úveru pohybovali na úrovni 13,84 %, v úverovej zmluve bola dohodnutá úroková sadzba vo výške 28,97 %).

Z predloženého splátkového kalendáru vyplýva, že odporca už uhradil spolu sumu 121,19 eur (podľa splátkového kalendára je súčet úhrad odporcu 121,15 eur, k čomu došlo pravdepodobne pri prepočte na menu euro, ale po spočítaní všetkých úhrad vychádza celkový súčet na 121,19 eur). Je pravdou, že splácal splátky spôsobom, že jednou väčšou úhradou uhradil viac splátok, a že s niektorými bol v omeškaní, v dôsledku čoho mu navrhovateľ účtoval aj zmluvné pokuty a poplatky v zmysle úverovej zmluvy a najmä úverových podmienok.. Ak súd dospel k záveru, že úverová zmluva je neplatná, sú neplatné aj všetky s ňou súvisiace ustanovenia a nie je možné ich na daný vzťah potom aplikovať (ako napr. úverové podmienky). Ak by pritom odporca mal splácať len istinu bez úrokov, bol by v omeškaní s nižšími splátkami, resp. by v niektorých prípadoch nebol v omeškaní vôbec. Súd preto odporcom realizované úhrady započítal iba na splatenie istiny, teda na vrátenie toho, čo mu navrhovateľ na základe úverovej zmluvy poskytol.

Keďže súd zistil, že odporca už uhradil viac, ako bola výška poskytnutej istiny, súd návrh zamietol. Vzhľadom na neplatnosť úverovej zmluvy, a teda na nemožnosť aplikácie ustanovení napr. úverových podmienok a vzhľadom na z toho vyplývajúce zamietnutie návrhu, sa súd už nezaoberal prípadnou neplatnosťou uplatňovaných sankcií zo strany navrhovateľa upravených v úverových podmienkach, resp. ďalšími námietkami opatrovníka odporcu.

O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov nepriznal, pretože odporca ako úspešný účastník by mal právo na náhradu trov konania, ale žiadne mu nevznikli, ani si ich neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia tohto rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

1. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

2. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.